

A Veszprém Jutaspusztai szikla alakzat
18/88/TT /11 természetvédelmi törzskönyvi számú
helyi védettségű természetvédelmi terület
felülvizsgálati dokumentációja

Zirc, 2019

Készítette: Dr. Galambos István

élővilágvédelmi szakértő (SZTV)

Szakértői eng. szám: Sz-007-2012

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
Általános információk.....	4
A felülvizsgálati terület állapotának leírása.....	6
Kezelési előírások.....	7
Bibliográfia.....	8
Mellékletek.....	9

Bevezetés

A többször módosított 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 36. paragrafusának (3) bekezdése előírja a már védett, illetve védelemre javasolt természeti területek kezelési tervének elkészítését és 10 évenkénti felülvizsgálatát. A kezelési terv három részből áll:

A) Megalapozó dokumentáció (16/2012 (VII. 6.) VM utasítás)

B) Részletes kezelési terv (16/2012 (VII. 6.) VM utasítás)

C) Rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési terv (3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet).

Az országos jelentőségű természeti területek kezelési terveivel kapcsolatos szabályokat a fent említett jogszabályok és utasítás tartalmazza. A 16/2012. (VII. 6.) VM utasítás később jelent meg, mint az eredeti kezelési terv (Galambos 2010), illetve a helyi védettséget kimondó önkormányzati rendelet. A helyi jelentőségű természeti területekre a fenti joganyag csak részben vonatkozik, de célszerű összeállításuknál azt iránymutatónak venni, természetesen olyan módon, hogy bizonyos részletszabályokat (pl. csak a nemzeti parkok esetében szükséges a pufferzóna kialakítása) figyelmen kívül kell hagyni. A védetté nyilvánítás kapcsán elkészült kezelési terv (Galambos 2010) ezt a metodikát alkalmazta, így a továbbiakban is ezt célszerű követni, figyelemmel arra is, hogy a megrendelő önkormányzat az eredeti kezelési tervet jogtulajdonosként rendelkezésre bocsátotta.

A felülvizsgálati dokumentáció tartalmi kérdéseivel kapcsolatban kérdéssel fordultam az Agrárminisztérium Természetmegőrzési Főosztályához, aki leveletem továbbította a minisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztályához, s az az 1. mellékletben olvasható választ küldte. Noha válaszuk az országos jelentőségű természeti területekre vonatkozik, az értelem-szerűen alkalmazható a helyi védett természeti területek felülvizsgálati dokumentációjára is. A felesleges ismétlések elkerülése okán, az eredeti kezelési tervet alapul véve, csak a megváltozott információkra és újabb eredményekre térek ki, hivatkozva az eredeti dokumentáció adott pontjára.

1. Általános információk (16/2012. VM utasítás alapján)

1. Felülvizsgálati terület általános adatai

1.1. A tervezési terület azonosító adatai

a) Közigazgatási elhelyezkedés: *Veszprém, Jutas pusztai szikla alakzat*

Kiterjedése/nagysága: *0,2282 ha*

b) A védettségi kategóriája: *helyi jelentőségű védett természeti terület*

Védett Természeti Területek Törzskönyvi száma: *18/88/TT/11*

1.3. Ingatlan-nyilvántartási adatok:

Település neve	Hrsz.	Kiterjedés (ha)	Művelési ág	Tulajdonos	Természetvédelmi kezelő
Veszprém	2064/6	0,2282	kivett, beépítetlen terület	Farpék Ferencné (8412 Veszprém-Gyulafirátót, Bosnyákárok u. 45. Farpék Ferenc (8412 Veszprém-Gyulafirátót, Posta u. 57)	„VKSZ” Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság Parkgondozási Egyesége (8200 Veszprém, Kistó u. 8.).

1.4. A tervezési területre vonatkozó egyéb hatályos előírások

Törvények

Többször módosított 1996. évi LIII. törvény (1996. VII. 3) a természet védelméről.

Rendeletek

346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a fás szárú növények védelméről

A módosított 3/2008. (2008. II. 5) KvVM rendelet a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról.

Utasítások

16/2012. (2012. VII. 6) VM utasítás az országos jelentőségű védett természeti területekre vonatkozó természetvédelmi kezelési terv tervdokumentációjának tartalmi elemeiről.

Önkormányzati rendeletek

- 62/2003. (XII. 22) Ör. a helyi építészeti értékek védetté nyilvánításáról

- Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 23/2017. (IX.28.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről

- Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 12/2018.(II.22.) a 16/2018.(IV.26.), a 30/2018. (VI.27.) és a 36/2018.(X.25.) Ör-rel módosított 24/2017. (IX.28.) önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról

Önkormányzati határozatok

- Veszprém Megyei Jogú Város Belterületi Szabályozási Terve (M = 1: 2 000) 50/2014. (II. 27) VMJÖK határozat

Stratégiák, programok

- Veszprém megyei jogú város Környezetvédelmi programja 2015-2020

- Veszprém megyei jogú város településfejlesztési koncepciójának felülvizsgálata

2. A felülvizsgálati terület állapotának leírása

2. 1. Környezeti elemek

Ad 2.1.1 Időjárási elemek

Az 1951-2018 átlagos éves csapadék mennyisége a korábbi 610 mm-ről 612 mm-re nőtt. A jól nyomon követhető általános szárazodás ellenére az átlag kismértékű megemelkedése az évtized eleji néhány év (pl. 2010: 904 mm) nagyobb csapadékmennyisége magyarázza.

2. 2. 3. Növényzet

Ad Bevezetés

Az Általános Nemzeti Élőhely Osztályozási Rendszer újabb, módosított változata könyv formában is megjelent (Bölöni – Molnár – Kun 2011). Szemben a 2007-es változattal Bölöni (2007) ebben az I3 vegetációtípus már nem szerepel csak az I3a Kőfalak pionír növényzete. Rövid leírásából egyértelműen kiderül, hogy ez a kategória csak mesterséges (rakott) kőfalakra érvényes. Bölöni János (ex verb.) közlése szerint a korábbi I3-as kategória sziklafalakra vonatkozó részét a G2 – Mészkevelő nyílt sziklagyepek kategóriába olvastották be, ezért a korábbi I3 vegetációtípus (Sziklafalak és kőfalak pionír növényzete) helyébe a G2 vegetációtípus lép.

Ad 2. 2. 4. Flóra

A felülvizsgálati területen talált védett növények természetvédelmi (korábban eszmei) értéke változott. Ennek oka, hogy a 3/2001. (V. 9.) KöM rendelet a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló jogszabály utolsó, a fajok természetvédelmi értékét módosító felsorolása (100/2012 (IX. 28) VM rendelet) 2012. X. 1-től hatályos.

A tervezési terület védett fajai

Convolvulus cantabrica – Borzas szulák 5000 Ft (korábban 2000 Ft). A faj a sziklaalakzat D-i oldalán napjainkban is megfigyelhető

Ad A tervezési terület edényes növényfajainak listája

A felülvizsgálattal kapcsolatos terepbejárás során három eddig nem észlelt faj került elő:

Chelidonium majus L. – vérehulló fecskefű

Tragopogon dubius Scop. – nagy bakszakáll (címlapfotó)

Carex stenophylla Wahlenb. – keskenylevelű sás

A területen előforduló edényes növények száma ezzel 73-ra emelkedett.

Ad 2.2.5 Fauna

A felülvizsgálati területen korábban kimutatott egyes védett fajok természetvédelmi értékei a következőképpen változtak:

Mantis religiosa – Imádkozó sáska 5000 Ft (korábban 2000 Ft)

Emberiza citrinella – Citromsármány 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Lanius collurio – Töviszúró gébics 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Phoenicurus ochruros – Házi rozsdafarkú 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Streptopelia turtur – Vadgerle 50 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Sylvia communis – Mezei poszáta

Lappangó fajok

Lacerta viridis – Zöld gyík 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Lacerta agilis – Fűge gyík 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Anguis fragilis – Lábatlan gyík 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

4.2 Részletes kezelési előírások (korábban 4.3.) táblázatos összefoglalása (16/2012. VM utasítás alapján)

Település neve	Hrsz.	Kiterjedés (ha)	Művelési ág	Tulajdonos	Természetvédelmi kezelő	Művelési ághoz kötött természetvédelmi kezelési előírások kódja	Művelési ághoz nem kötött természetvédelmi kezelési előírások kódja
Veszprém	2064/6	0,2282	kivett, beépítetlen terület	Farpék Ferencné (8412 Veszprém-Gyulaírást, Bosnyák-árok u. 45. Farpék Ferenc (8412 Veszprém-Gyulaírást, Posta u. 57)	„VKSZ” Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság Parkgondozási Egysége (8200 Veszprém, Kistó u. 8.).		Kód: 01; 02; 03;

Kód 01: A nem őshonos fás növényzet (*Cercis siliquastrum*) eltávolítása

Kód 02: A gyomos gyepeket (OC) rendszeresen kaszálni kell

Kód 03: A területen tömegrendezvény nem tartható.

Ad 4. 2. 2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

*Az eredeti kezelési tervben javasolt nem őshonos fás faj (*Cercis siliquastrum*) egyedeinek eltávolítása nem történt meg. Ennek oka feltehetőleg az, hogy a helyi védett terület magántulajdon, s tulajdonosát kellene rábírni arra, hogy ezt megtegye. A probléma egyfajta megoldása lehet a terület megvásárlása, ha tulajdonosai hajlandók az egyébként gazdaságilag értéktelen terület eladására.*

Ad 4. 2. 5. Oktatás és bemutatás

A természetvédelmi területet ovális falpra csavarozott, műanyag lapra ragasztott, nyomott fólia jelzi. A fólia széle már felpenderedett, összetöredezőben van (1. kép), ezért célszerű lenne kicserélni szabványos fém táblára. A védett terület értékeit ismertető szöveget tartó fa szerkezet eső ellen védő teteje a tábla verzóján megrongálódott (2. kép), javítása a komolyabb károk megelőzése céljából feltétlen szükséges. A hibát nem vandalizmus, hanem a vékony, vetemedő faanyag okozza.

5. Bibliográfia

BÖLÖNI JÁNOS et al. (szerk.) (2007): Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer. ÁNÉR 2007. https://www.novenyeterkep.hu/sites/novenyeterkep.hu/files/Boloni_Molnar_Kun_Biro_2007_ANER_2007.pdf – 2018. 05.14

BÖLÖNI JÁNOS – MOLNÁR ZSOLT – KUN ANDRÁS (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. Vegetációtípusok leírása és határozója. ÁNÉR 2011. MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet, Vácrátót, 439 p.

GALAMBOS ISTVÁN (szerk.) (2010): A Veszprém, Jutaspusztai-sziklaalakzat helyi védelemre javasolt terület kezelési tervének dokumentációja. Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc. 26 lev. Kézirat, Veszprém MJV Polgármesteri Hivatal, Veszprém.

Mellékletek

1. melléklet

AGRÁRMINISZTERIUM
NEMZETI PARKI ÉS TÁJVÉDELMI FŐOSZTÁLY

Iktatószám: NPTF-27/2019.

Ügyintéző: Árgay Zoltán
Telefonszám: (06 1) 79 52 430
E-mail: zoltan.argay@am.gov.hu
Hivatkozási szám: -

*Dr. Galambos István úr
részére*

Tárgy: tájékoztatás természetvédelmi kezelési tervek felülvizsgálatával kapcsolatban

Tisztelt Galambos István Úr!

Az Agrárminisztérium (AM) Természetmegőrzési Főosztályának a tárgyban elektronikus úton megküldött megkeresésére – az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelési terveinek jogszabályi kihirdetésével kapcsolatos feladatok felelőseként – a következő tájékoztatást adom.

Az országos jelentőségű védett természeti területek (a továbbiakban védett természeti területek) kezelési terv dokumentációja három részből áll:

- a természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció (A);
- a részletes kezelési terv (B);
- a miniszterei rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési terv (C).

Az A, B és C munkarész tematikusan egymásra épül, egy adott munkarész a soron következő munkarész szakmai, tartalmi alapját biztosítja.

Az A és a B munkarész készítésére vonatkozó szabályokat a vidékfejlesztési miniszter 16/2012. (VII. 6.) VM utasítása tartalmazza, a C munkarész készítésének szabályait pedig a 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet határozza meg.

A 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet ennek megfelelően kizárólag a jogszabályban kihirdetendő munkarész felülvizsgálatával kapcsolatban tartalmaz rendelkezést.

A megkeresésében feltett kérdéssel kapcsolatban („a felülvizsgálat keretében készítendő kezelési terv azonos részletezésű-e az alapidokumentációval vagy csupán az időközben bekövetkezett változásokat kell, hogy rögzítse”) a 16/2012. (VII. 6.) VM utasítás ad iránymutatást.

„A részletes kezelési terv, illetve a természetvédelmi kezelési terv az R. [mármint a 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet] szerinti felülvizsgálatát és módosítását az (1) bekezdés szerinti változásokat tartalmazó, frissített megalapozó dokumentáció alapján kell elvégezni”.

A hivatkozott (1) bekezdés vonatkozó tartalma a következő:

„A nemzeti park igazgatóság figyelemmel kíséri, a megalapozó dokumentáció frissítése útján írásban rögzíti, és rendszeresen értékeli azokat a tervezési területen bekövetkezett változásokat, amelyek hatással lehetnek a tervezési terület természetvédelmi kezelésére.”

A fentiek alapján a védett természeti területek természetvédelmi kezelési terveinek (kezelési terv dokumentációjának) 10 évenként kötelező felülvizsgálata során követni javasolt gyakorlat a következő.

A kezelési terv dokumentáció készítője a működési területével érintett nemzeti park igazgatóságtól kapott, az adott védett természeti területen a hatályos természetvédelmi kezelési terv kihirdetése óta eltelt időszakban bekövetkezett változásokra vonatkozó információk alapján módosítja, kiegészíti, frissíti az A munkarészt, vagy az igazgatóság által a fentiek alapján frissített A munkarészt használja fel.

Álláspontom szerint a 10 évenkénti felülvizsgálat során célszerű az A munkarész egészét áttekinteni és szükség szerint frissíteni, mert ez a dokumentum amellet, hogy egy adott időpontra vonatkozó részletes (kiinduló) állapot felvételnek minősül, az adott védett természeti területre vonatkozó alapadatok rendszerezett gyűjteménye, amely a természetvédelmi kezelés megfelelő szakmai megalapozásán túl egyéb célokra is felhasználható (pl. a védett természeti területre vonatkozó pályázatok megalapozásához).

Amennyiben a frissített, szükség szerint kiegészített A munkarész tartalma alapján a védett természeti területre vonatkozó természetvédelmi kezelés módján változtatni szükséges, frissíteni kell a B munkarészt, majd erre alapozva a C munkarészt.

A módosított C munkarész véglegesítése és a véglegesített változat a 3/2008. (II. 5.) KvVM rendeletben előírt területi szintű egyeztetésének lefolytatása a működési területével érintett nemzeti park igazgatóság feladata.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Táji és természeti értékeink megőrzése érdekében eddig végzett tevékenységét megköszönve a természetvédelmi kezelési tervek felülvizsgálatához jó munkát kívánok.

Budapest, 2019. január 16.

Üdvözléssel:

Dukát Zsófia
főosztályvezető

1. kép A cserélendő természetvédelmi tábla

2. kép: Felújításra szoruló ismertető tábla fa szerkezete